

Barnevernsløvutvalget
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
15/00103-2

Vår dato
20.04.2015

Innspill til Barnevernsløvutvalg fra Fellesorganisasjonen (FO)

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. En stor andel av våre medlemmer arbeider i barnevernet, eller utdanner seg til jobb i barnevernet.

I dette innspillet vil FO komme med kommentarer til teknisk, språklig og strukturell forenkling av barnevernloven. Deretter vil vi komme med innspill til de materielle problemstillingene i mandatet. Under følger kort oppsummering av våre hovedpoeng:

- I videreutvikling av *forskrift om internkontroll etter barnevernloven* bør barnevernlovens forsvarlighetskrav konkret knyttes til internkontrollforskriften, samt at bestemmelser om forsvarlig bemanning og rett kompetanse tas inn.
- I ny barnevernlov må man legge til grunn at å sikre barnet utviklingsstøttende tilknytning er et grunnleggende premiss for barnevernets arbeid.
- Innføre autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer.
- Barneverntiltak skal være så differensierte og varierte at de kan tilpasses den enkeltes behov. Et kunnskapsbasert barnevern skal tilby et mangfold av metoder og barnevernfaglige tilnærminger som ivaretar det barnevernfaglige skjønnet.
- Barnevernloven må bli en rettighetslov fordi barn har en lovfestet rett til omsorg og beskyttelse etter barnekonvensjonen (art. 3 (2), art. 19), 2009.

FOs kommentarer til teknisk, språklig og strukturell forenkling

I forholdet mellom lov og forskrift er det viktig med et tydelig skille, hvor prinsipielle forhold hjemles i lov, mens mer konkrete og fagspesifikke forankres i forskrift. Det er viktig at loven er tilstrekkelig klar og anvendbar samtidig som den gir det nødvendige rommet for faglig skjønn.

FOs kommentarer til materielle problemstillinger

Kvalitet i barnevernets arbeid – videreutvikling av forskrift om internkontroll

Et godt verktøy for å sikre kvalitet i barneverntjenesten er *forskrift om internkontroll etter barnevernloven*. FO og flere aktører har pekt på at internkontrollen ikke er realisert i kommunebarnevernet. Vi vil derfor anbefale Barnevernsløvutvalget og ha et fokus på en videreutvikling *forskrift om internkontroll etter barnevernloven* i sitt arbeid. Forskriften sikrer blant annet ansattes medinnflytelse i utviklingen av det kommunale barnevernet. Dessuten synliggjøres viktigheten av å inkludere barn, unges og foreldres erfaring med barnevernet. FO mener særlig at *forskrift om internkontroll etter barnevernlovens* § 4 c – f er svært viktige for videreutviklingen av et enda bedre barnevern.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

FO mener at barnevernlovens forsvarlighetskrav konkret bør knyttes til internkontrollforskriften. Dessuten bør denne forskriften inneha bestemmelser om rett kompetanse og forsvarlig bemanning. I dag finnes ingen formelle kompetansekrav for ansettelse i barneverntjenesten. Derfor bør internkontrollforskriften fastsette krav til barnevernfaglig og sosialfaglig kompetanse for å kunne arbeide i barneverntjenesten, både for barnevernsarbeidere og barnevernledelse.

Bemanning i barneverntjenesten er en avgjørende faktor for å oppfylle barnevernets mandat og sikre faglig forsvarlig barnevern. I tillegg til krav om kompetanse kan en veiledende norm for bemanning være et viktig verktøy, for barnevernledere, kommuneadministrasjon og politiske beslutningstakere. I en veiledende kompetanse- og bemanningsnorm vil en barnevernsarbeider ha ansvar for mellom 9 – 15 barn, samt at en kommunal barneverntjeneste skal ha minimum fem fagstillinger. En slik norm bør tas inn i *forskrift om internkontroll etter barnevernlovens § 4*. Det kan gjøres ved at den enkelte kommune må gjøre en konkret vurdering av kapasitet ut fra den veiledende anbefaling om antall barn en ansatt kan være ansvarlig for sett i forhold til konkrete lokale behov.

Barnevernfaglig prinsipper

I NOU 2012:5 ble det etablert et nytt sentralt prinsipp for barnevernets arbeid, prinsippet om å sikre utviklingsstøttende tilknytning for barnet. FO mener at dette prinsippet må vektlegges i arbeid med ny barnevernlov. Omdreiningspunktet i dagens barnevernlov er prinsippet om barnets beste. Skivenes¹ viser i sin analyse at barnets beste består av tre verdier; det biologiske prinsipp, hensynet til stabilitet og barnets interesser. Skivenes² fant at barnets interesser og behov ikke var sentralt da bestemmelsen om omsorgsovertakelse ble vedtatt av Stortinget i nåværende barnevernlov. Barnets behov for stabilitet knyttes ofte opp mot det biologiske prinsipp³, og fortsatt omsorg fra biologiske foreldre. Det utviklingsstøttende prinsippet er knyttet opp mot barnets interesse, og vi vil derfor at det skal ha forrang og bli et grunnleggende premiss i barneverntjenestens vurdering av foreldrenes omsorgsevne og av hva som er barnets beste. Dette mener vi vil utvide barnevernets faglige handlingsrom, og samtidig gi et faglig og kunnskapsbasert grunnlag for barnevernfaglig arbeid.

Autorisasjonsordning for barnevernspedagoger og sosionomer

Autorisasjon er et virkemiddel med direkte betydning for pasienters og brukeres sikkerhet, og innføring av autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer er et viktig kvalitetssikringstiltak for velferdstjenestene, generelt og barnevernet spesielt. FO mener det må innføres samme virkemidler overfor barnevernspedagoger og sosionomer som ikke handler i samsvar med krav til faglig forsvarlighet, som overfor helsepersonell. Både Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn har anbefalt autorisasjonsordning for barnevernspedagoger og sosionomer.

¹ Marit Skivenes, 2002. *Lovgivning og legitimitet. En evaluering av lov om barneverntjenester av 1992 i et deliberativt perspektiv*. Rapport nr. 79. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Universitetet i Bergen. Det videre resonnementet i avsnittet bygger på overnevnte rapport.

² Skivenes, Marit, 2004. "Grensen mellom det private og det offentlige i barnevernet. En argumentasjonsanalyse av bestemmelsen om omsorgsovertagelse og tilbakeføring i barneverntjenesteloven". I *Tidsskrift for Velferdsforskning*. Vol. 7, No 1. Fagbokforlaget.

³ Marit Skivenes, 2002. *Lovgivning og legitimitet. En evaluering av lov om barneverntjenester av 1992 i et deliberativt perspektiv*. Rapport nr. 79. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Universitetet i Bergen.

Barnevernlov og barnelov

FO vil fremheve utfordringen barneverntjenesten står i når det gjelder barn som ikke får den omsorgen de har behov for i samværshjemmet. Vi mener at barnevernet må få lov hjemmel til å gå inn å undersøke og igangsette tiltak rettet mot samværshjemmet. I en forlengelse av dette, og i tråd med Prop 72 L (2014-2015)⁴ om utvidet mulighet til å pålegge hjelpetiltak, bør barneverntjenesten også kunne pålegge tilsyn og eventuelt andre nødvendige tiltak i samværshjemmet som et barneverntiltak.

Rettighetsfesting

Barn har en lovfestet rett til omsorg og beskyttelse etter barnekonvensjonen (art. 3 (2), art. 19), 2009 og manglende lovfesting av barns rett til barneverntjenester er ikke i samsvar med barnekonvensjonen.⁵ FO mener derfor at en rettighetsfesting av barnevernloven er nødvendig. Barn er selvstendige rettssubjekter, men vi ser stadig at barn taper i møte med andre interesser i barnevernet. En rettighetsfesting skal sikre at det er barns beste og barns behov som vurderes i alle faser av en sak, også der hvor det kan være interessemotsetninger mellom barnet/den unge og deres omsorgspersoner. For en mer utførlig drøfting av problemstillingen viser vi til Redd Barnas innspill.

Barn og unges medvirkning

FO mener det er viktig å lytte til barn unge med barnevernserfaring og deres budskap om tjenestene. Vi vil derfor understreke betydningen av at barn og unge gis muligheten til å si sin mening, fortelle hva de ønsker og hvordan de opplever situasjonen. Kommunikasjon med barnet er sentralt for å kunne oppnå denne kunnskapen. Begge deler må sikres av de ansatte i barneverntjenestene, og ny lov må gjenspeile dette.

Partsrettigheter og samvær

I barnevernssaker er det ikke gitt at barn og foreldre har de samme interesser. FO mener derfor at det er viktig i arbeidet med ny barnevernlov at partsrettigheter for barn styrkes. Samværsordningen må tilrettelegges barnets behov, og må organiseres på en måte som passer barnets hverdag. FO vil understreke at det er barnets rett til samvær som må være avgjørende. Vi støtter at barn i barnevernet skal få en rett, men ikke plikt til samvær med søsken og andre de har en nær og god relasjon til. Det er imidlertid viktig at spørsmål om hvem som vil få adgang til å påklage vedtak når det gjelder samvær med søsken tydeliggjøres. Vedrørende endringssak om samvær stiller FO seg bak forslaget i NOU 2012:5 om en materiell skranke i barnevernlovens § 4 – 19.

Ungdom skal ha rett til ettervern

Ungdom som mottar bistand fra barneverntjenesten før fylte 18 år, har ingen rett på fortsatt støtte fra barnevernet etter fylte 18 år. Barnevernet har imidlertid en plikt til å vurdere ungdommens behov for hjelp og støtte. FO mener at ungdom skal ha en lovfestet rett til ettervern frem til og med fylte 25 år. I dag er ettervern for ungdom mellom 20 og 23 år er et rent kommunalt ansvar. Det ble lagt til grunn i forarbeidene at det vil være lite naturlig å opprettholde plasseringer i barneverninstitusjonene og forsterket fosterhjem for ungdom over 20. Praksis viser at det er behov for slike tiltak også for ungdom over 20 år. Vi vil derfor at staten får et medansvar for etterverntiltak, og at bestemmelsen i § 9-4 må endres.

⁴ Endringer i barnevernloven (utvidet adgang til å pålegge hjelpetiltak)

⁵ Karl Harald Sovig, 2009. *Barnets rettigheter på barnets premisser – utfordringer i motet mellom FNs barnekonvensjon og norsk rett*

Tiltakene i barnevernet

FO mener at barneverntiltak skal være så differensierte og varierte at de kan tilpasses den enkeltes behov. Utgangspunktet for en barnevernfaglig vurdering av tiltak skal være barn, unges og deres familiers individuelle behov. Det betyr at et kunnskapsbasert barnevern kan tilby et mangfold av metoder og barnevernfaglige tilnærminger som ivaretar det barnevernfaglige skjønnet den enkelte saksbehandler skal og må utøve. FO mener formuleringen i Prop 72 L (2014-2015) til ny § 4-4, tredje ledd sikrer dette⁶.

Oppfølging av fosterhjem må styrkes

FO er klar over at det arbeides med en fosterhjems melding. Barnevernslovutvalget må likevel sikre at loven utformes slik at fosterforeldre og fosterhjem følges opp på en faglig forsvarlig måte. Dessuten er det behov for å tydeliggjøre ansvarsforhold mellom ulike nivå i dagens barnevern. Det bør også vurderes sterkere partsrettigheter for fosterbarn og fosterforeldre. I tillegg anbefaler vi at alle fosterforeldre skal ha de samme kravene til godkjenning, og godkjennes av samme instans. Dette med bakgrunn i at vi har sett flere tilfeller av fosterforeldre som ikke blir godkjent av Bufetat, og som heller går til det private markedet der de får mulighet til å fortsette.

Oppfølging av foreldre som er fratatt omsorgen for barn

Det er viktig at foreldre som er fratatt omsorg for barn får en bedre oppfølging enn i dag. FO mener at det kan være behov for at det er andre enn saksbehandler i barnevernet som gir slik oppfølging.

Lovfeste senter for foreldre og barn

FO mener at utredning og endringsarbeid for utsatte sped- og småbarnsfamilier er en spesialisert oppgave som det ikke er rimelig at kommunene skal overta. Dette er svært viktig tiltak for å gi de minste barna, og deres foreldre, et faglig forsvarlig barnevern. Dessuten foreslås det i Prop 72 L (2014-2015) at senter for foreldre og barn kan pålegges som hjelpetiltak. FO mener derfor at det er nødvendig å lovfeste en offentlig plikt til å sikre drift av disse sentrene.

Meldeplikt

Ut fra et mål om tidlig intervensjon, og med bakgrunn i SSB sine årlige statistikk om hvem som melder bekymring til barnevernet kan det stilles spørsmål ved om meldeplikten er hensiktsmessig formulert i nåværende barnevernlov. FO ber derfor om at utvalget vurderer meldeplikten i sitt arbeid.

Henleggelse av meldinger og undersøkelser skal begrunnes

FO vil at vurderinger som er gjort og hvilke begrunnelser man bruker for henleggelse skriftliggjøres for å sikre barn og unges rettssikkerhet, samt for å i ettertid kunne etterprøve om praksis har vært i henhold til lovens krav om faglig forsvarlighet.

Fastsette frister for fylkesnemndas arbeid

FO kjenner til at fylkesnemndene evalueres. Likevel, med bakgrunn dagens ofte svært lange behandlingstid mener vi at utvalget bør vurdere lovfesting av fylkesnemndas saksbehandlingsfrister.

⁶ (...) De omsorgsendrende tiltak som anvendes, skal være faglig og etisk forsvarlige og bygge på et allment akseptert kunnskapsgrunnlag.

Innføre lovpålagt kommunal barnevernfaglig akuttberedskap

FO mener at det må lovfestes at alle kommuner skal ha en barnevernfaglig akuttberedskap for utsatte barn og unge som er lokalt forankret, gjerne en barnevernvakt.

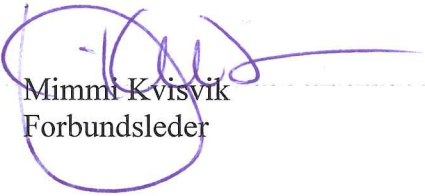
Forebyggende tverrfaglig arbeid

Tverrfaglig samarbeid er nødvendig for å oppfylle barnevernlovens krav om faglig forsvarlighet generelt, og særlig når det gjelder forebyggende arbeid. Derfor må barnevernstjenesten i større grad involveres i tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i kommunen, samt i generelt forebyggende arbeid (jf. barnevernlovens § 3). FO mener et viktig grep for å sikre dette arbeidet er en lovfesting av at den enkelte kommune skal ha en langsiktig plan for arbeidet med barn og unges oppvekstvilkår. Den kan tilføre både politikere og befolkning en systematisk bevissthet om hvilke tjenester/tiltak som finnes og hva det er behov for. Den bør gi oversikt over hvilken kompetanse kommunen har og trenger, for å kunne gi barn og unge en god oppvekst.

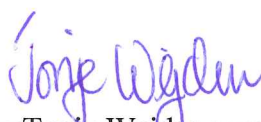
Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger

I Norge har barnevernet ansvar for barn og unge under 18 år dersom de er uten sine foreldres omsorg. Dette gjelder ikke for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år, eller enslige mindreårige flyktninger som bosettes i kommunene. I videreutviklingen av barnevernet mener FO det er sentralt at alle enslige mindreårige asylsøkere/flyktninger blir barnevernets ansvar, og at alt arbeid med barna hjemles i barnevernloven.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Tonje Wejden
Fagkonsulent

